სტამბა და რედაქცია ტფილისი, სასახლის ქ., სათ.-აზნაურთა ქარვასლა

ხელის-მომწერნი გაზეთის დასაკვეთად მიმართავენ რედაქციას დილის 10—3 საათამდე და საღამოს 6—8 დან „წ. კ. საზ." წიგნის მაღაზიას.

ხელ-მოუწერავ წერილებს რედაქცია არ ბეჭდავს.

პირის-პირ მოლაპარაკება რედაქტორთან შეიძლება ყოველ დღე.

ტელეფონი № 363

ცნობის ფურცელი

ყოველ-დღიური გამოცემა

გაზეთის ფასი ერთის წლით 6 მან., ერთის თვით 60 კაპ.

თითო ნომერი 3 კაპიკი

ფასი განცხადებისა ჩვეულებრივი სტრიქონი პირველ გვერდზე 10 კაპ., მეოთხეზე—5 კ.

Типографія и Редакція „Цнобисъ Пурцели" Тифлисъ, Дворцовая ул. д. Дворянства. Телефонъ № 339

დღესასწაულისა გამო შემდეგი ნომერი „ცნობის ფურცლისა" გამოვა შაბათს, 27 ივლისს.

წლის დამლევამდე

გაზეთი „ცნობის ფურცელი"

ღირება 3 მან. 50 კაპ.

სოფიო ივანეს ასული ფარულავასი, ანასტასია ივანეს ასული ასათიანისა და გრიგოლ დიმიტრის ძე ფარულავა გულითადის მწუხარებით აუწყებენ ნათესავთა და ნაცნობთა გარდაცვალებასა პირველი ძმისა მათისა და მეორე ცოლის ძმისა

აზ. იოსებ ივანეს ძე ასათიანისა

პანაშვიდები განსვენებულის სულის მოსახსენებლად ყოველ დღეს: დილის 12 საათზე და საღამოს 7 საათზე ნიკოლოზის ქუჩაზე № 156. ხოლო პარასკევს 23 ივლისს განსვენებულს თავის სადგომიდან გაასვენებენ კუკიის წმ. ნინოს ეკკლესიის სასაფლაოზე.

18 ივლისს გარდაიცვალა

აზ. იოსებ ივანეს ძე ასათიანი

ცოლი მისი ევპრაქსი იესეს ასული, შვილნი მათნი სოსიკო, იულია და კნ. ვერა ფალავანდი, ძმა მისი გრიგოლ ასათიანი, დედა მარია მერაბის ასული და სიძე თავ. ყარამან ფალავა გულითადის მწუხარებით აუწყებენ ნათესავთა და ნაცნობთა.

ცხედარს გამოასვენებენ პარასკევს $8^1/_2$ საათზე დილით საკუთარ სახლიდან, ნიკოლოზის ქუჩა № 156 კუკიის სასაფლაოზე, პანაშვიდი დღით 12 საათზე და საღამოს 7 საათზე.

ქართული დრამატიულ საზოგ. გამგეობა

1—15 ენკენისთვემდე გამართავს **გამოსაცდელ წარმოდგენებს** იმ პირთათვის, რომელთაც სურთ ქართულ სცენაზე მოღვაწეობა, ამისათვის საზ. გამგეობა სთხოვს მათ განაცხადონ თავის სურვილი 1 ენკენისთვემდე და შემდეგ გამოცდისა გამგეობის, არტისტებისა და სცენასთან დაახლოვებულ პირების თანდასწრებით, მოწონებულ გამგეობა მოიწვევს თავის დასში დამდეგი სეზონისათვის.

(10—5)

სამკურნალო და ამბულატორია

ს. ბ. თოფურიასი

ქუთაისში.

სამკურნალოში 50 საწოლია ავადმყოფთათვის მიიღებიან ავადმყოფნი: შინაგანისა, ნერვების, საქირურგო, თვალისა და ქალთა ავადმყოფობისანი,

გადამდებ სენით ავადმყოფნი, არ მიიღებიან.

ავადმყოფთ სინჯავენ დილის 11 საათიდგან ნაშუადღევის 3 საათამდე. შინაგან და ნერვების ავადმყოფობას სწამლობს **ს. ბ. თოფურია**. საქირურგო თვალების ავადმყოფობას და სიფილისს **ფ. ქ. მერაბი**.

დედათა ავადმყოფობას მკურნალი ქალი **მ. თ. ძოგანი**.

ამბულატორიასთან არის კაბინეტი, საექიმო და საბაქტერიოლოგიო გამოკვლევისათვის, ელექტრონით წამლობისათვისა და მასაჟისათვის.

სამკურნალო დირექტორი **ს. ბ. თოფურია**

Лѣчебница С. В. Топуріа въ Кутаисѣ

ახალი ამბავი

—

* * * **ხმოსნის ბოროტ-მოქმედება.** როგორც გაზ. „კავკაზი" იუწყება, ამ ჟამად ქალაქის გამგეობა ახლა ერთის ხმოსნის მიერ ჩადენილს საქმეს. თურმე ერთი ხმოსანი და წევრი იმ კომისიისა, რომელსაც მინდობილი ჰქონდა ქალაქის მამულების ხელმეორედ დაფასება, რაღაც ციფრები შეუსწორებია და სიყალბე ჩაუდენია იმ დაფასების დავთრებში. ეს საქმე, როგორც ამბობენ, გადაეცემა საოლქო სასამართლოს პროკურორს.

* * * **სესხებისაგან დაზარალებულთა სასარგებლოდ** პირველი მაგალითი ქველმოქმედებისა გვიჩვენეს ებრაელებმა. 15 ივლისს ებრაელთა თორაში პანაშვიდი იქმნა გარდახდილი ალსრულებულის მემკვიდრე ცესარევიჩის სულის მოსახსენებლად და პანაშვიდის შემდეგ რაბინის წინადადებით შეგროვილ იქმნა 101 მ. 50 კაპ სესხებისაგან დაზარალებულ გლეხების სასარგებლოდ.

* * * † **იოსებ ასათიანი.** კვირას, 18 ივლისს ხანგრძლივის ავადმყოფობის შემდეგ გარდაიცვალა რკინის გზის მოხელე იოსებ ასათიანი, რომელიც კარგად ცნობილი იყო იმერ-ამერეთში, ვითარცა გულკეთილი და პურ-მარილიანი კაცი. განსვენებული მსახურობდა რკინის გზაზე დაარსებიდანვე, განსვენებულს მარხავენ პარასკევს. ღმერთმა საუკუნო სასუფეველი დაუმკვიდროს განსვენებულის სულს.

* * * **რუსულ-ქართულ ლექსიკონის დიდი საჭიროება.** დ. ჩუბინაშვილის მიერ დაწერილი რუსულ-ქართული ლექსიკონი დიდი ხანია რაც გათავდა, ადრე ამ ლექსიკონის თითო ცალი 3 მან. იყიდებოდა, დღეს 5—7. მანეთად იყიდება და შოვნა მაინც არ არის. მთხოვნელთა რიცხვი კი ერთობ დიდია.

ურიგო არ იქნება, რომ ამ საჭიროებას ჩვენმა საზოგადოებამ ჯეროვანი ყურადღება მიაქციოს და დროით შეუდგნენ ახალ ლექსიკონის ბეჭდვის საქმეს, რომელიც ასეთს დიდს საჭიროებას შეადგენს მრავალ ქართველთათვის.

დროა, დრო, რომ ეს საჭირო წიგნი დროით დაისტამბოს ჩვენში. დიდი მოთხოვნილება არის მისი ყველგან.

* * * **ქართული სიტყვები „ოდისეაში".** „კავკასიის სამოსწავლო მზრუნველის ჟურნალში იბეჭდება წერილი განსვენებულის გულაკის მიერ. პატივცემული გულაკი ამ წერილში საუბრობს ქართველების დიადს წარსულს კულტურაზე და უკანასკნელ დასძენს, რომ ქართველნი იქამდის განთქმულნი ყოფილან ძველად, რომ ქართულს სიტყვებს თვით ზემოხსენებულს პოემაშიაც კი დაუჭერიათ ადგილები, მაგალითად ასეთია ქართული სიტყვა მოლი, (ბალახი) რომელიც ხსენებულს პოემაში ხშირად იხსენება, ასევე სხვაც ბევრი ქართული სიტყვები სჩანს ამ პოემაში.

* * * **ახალი წიგნი** დაიბეჭდა ახალი წიგნი: „ქართული გალობა ქართლ-კახური კილოთი) ლიტურღია. ამ წიგნში, რომელიც შეიცავს 55 გვერდს, მოთავსებულია წმ. იოანე ოქროპირის წირვის წესი. ეს გალობა ნოტ…
გადაღებულია მ. მ. იპპ…
ივანოვის მიერ ქარ…
ბის მცოდნე (მღვ…
კარბელაშვილ…
შვილი…
ხმარ…

გურია-სამეგრელოს ეპისკოპოზის ხარჯით; ფასი წიგნისა მხოლოდ ორი აბაზია.

იმედია ქართველი საზოგადოება, რომელიც მოუთმენლად მოელოდდა ამ წიგნის გამოცემას, ხელს შეუწყობს მისს გავრცელებას. წიგნი ისყიდება ყოვლად სამღვდელო ლეონიდის სახლში, სიონის ეზოში.

*** **რა და რა მომხდარა მთელს გუბერნიაში.** ტფილისის გუბერნიაში პირველ ივლისიდგან 15 ივლისამდე ოფიციალურის ცნობებიდანა სჩანს, რომ მკვლელობა მომხდარა 6, თავის მოკვლა 3, თავის მოკვლის განზრახვა 2, სხვის მოკვლის განზრახვა 1, დაჭრა 9, უპოვნიათ მკვდარი კაცი 2. უბედური შემთხვევა 6, გაძარცვა 3. სეტყვა 4, ნიაღვარით წალეკა 4. ქალის გაუპატიურება 1, ცეცხლის გაჩენა 1, ქურდის დაჭერა 1, მიგდებული ბავშვი 1, და ქურდობა 7.

*** **საჭირო განმარტება.** ბ-ნო რედაქტორო! ნება მიბოძეთ თქვენი პატივცემული გაზეთის საშუალებით პასუხი გავს ე ბ. ბიკენტი ლომთათიძეს თავის "საფუძვლიან კითხვა"-ზედ, რომელიც დასტამბულია თქვენი გაზეთის № 868. 1) პირველი კითხვის პასუხი მანვე უწყის, რადგანაც ახსენებს სიტყვას „ბიბლიოთეკარი“, რადგანაც ბიბლიოთეკარი უთუოდ ბიბლიოთეკას ემსახურება. 2) რომელი საათიდგან, რომელ საათამდის არის ბიბლიოთეკა ღია,—ეს არის გამოცხადებული ჩემს მიერ ხელ მოწერილ და ბიბლიოთეკაში გაკრულ განცხადებაში და ვსთხოვთ მას მიბრძანდეს და წაიკითხოს; მხოლოდ მოვახსენებთ მას, რომ საკითხველო მსურველთათვის ღია არის დღეში 7 საათი ყოველ დღე და 3) ბიბლიოთეკარს სრული ნება აქვს სადაც უნდა, იქ იდგეს დანიშნულს საათამდის და ბიბლიოთეკის კარები არ გაალოს. ამასთან დავძენ I) რომ საღამოს ბიბლიოთეკა იღება საღამოს 5 საათზედ და ბ-ნი ბიკენტი ლომთათიძე მობრძანებულა, როგორც აღმოჩნდა, 4 ს საათზედ, თუმცა რომ დავიჯეროთ ხუთი (5) საათის 46 მინუტზე ვიყავიო, მაინც უფლება არა აქვს სამდურავის, რადგანაც ბიბლიოთეკა იღება სრულ ხუთ საათზედ. 2) ბიბლიოთეკაში არსებობს საჩივრის წიგნი, რომლის არსებობას ბიბლიოთეკაში გაკრულ განცხადებით გამოცხადებულია და ყველა მსურველს შეუძლიან შეიტანონ შიგ თავისი შენიშვნა და საჩივარი ბიბლიოთეკის ავ-კარგიანობის შესახებ და ჯერ არ ყოფილა მაგალითი, რომ რაიმე კანონიერ მოთხოვნილება შიგ შეტანილი არ დაკმაყოფილებულიყოს შეძლების და გვარად მაგრამ იმ წიგნში შეაქვთ შენიშვნები მხოლოდ ბიბლიოთეკის გულ-შემატკივართა და თანა-მგრძნობლებათ, რომელნიც დაიარებიან სამკითხველოში გონების განსავითარებლად და არა როგორც გასართობ ადგილს არ დავსწრებდი ბ. ლომთათიძეს პასუხად მაგრამ შეიძლება კიდევ იყოს ვინმე ბ. ლომთათიძესავით, რომელმაც ჩვენი ბიბლიოთეკის წესები არ იცოდეს და ამიტომაც ვწერ საყოველთაო საყურადღებოთ.

გამგე ბიბლიოთეკისა მიხეილ თუმანიშვილი.

*** **გურია** ნიგოითის საზოგადოების სამკითხველოს ბედ-იღბალი ჩვენში როცა ვინმე ადამიანთაგანი მარად ფეხ-წაკრულია ყოველივე საქმეში და მით მისი წინსვლელობა დაბრკოლებული და შეჩერებულია, მაშინ იტყვიან ხოლმე: „ის კაცი უკუღმართ (უბედურს) მთვარეზედ დაბადებული ყოფილაო“. აი, სწორედ იგივე ითქმის ჩვენს სამკითხველოზედაც!. მართლაც, რომ ის უკუღმართ მთვარეზედ უნდა იყოს დაარსებული! თორემ რას უნდა დავაბრალოდ მისი ამდენი ხნის ასეთი არა სასურველი მდგომარეობა?! მაშ, რას უნდა დაჰბრალდეს ის მოვლენა, რომ ხსენებულმა სამკითხველომ სამი წლის განმავლობაში ოთხი გამგე გამოიცვალა?!.. დიახ, სამკითხველო უნდა ჩაითვალოს აქ დამნაშავედ, რადგანაც მან კარგად ვერ შეექცა, ვერ შეეგუა (შეეწყო), პატივი ვერ სცა და თავი ვერ შეაყვარა გამგეებს!.. თუმცა სამკითხველო ასე მოჰქცევოდა მათ, ვგონებ, მაშინ არც ერთი მათგანი არ გაექცევოდა მას. ხსენებული სამკითხველო დაარსდა თ. დიმიტრი მაჭუტაძის შემწეობით. თავდა-პირველად გამგეთ, ხსენებულ სამკითხველოში, იგივე დამაარსებელი თ. მაჭუტაძე გახლდათ. რაოდენიმე ხნის შემდეგ თ. დ. მაჭუტაძემ (სხვა და სხვა მიზეზების გამო) თავი დაანება სამკითხველოს გამგეობას და მისი ადგილი დაიჭირა ამავე საზოგადოების მასწავლებელმა თ. წულუკიძემ. ეს უკანასკნელი, ერთი წლის განმავლობაში, გადაყვანილ იქმნა აქედგან (ნიგოითის საზოგადოებიდგან) და მის ადგილას არჩეულ იქმნა გამგეთ ახლად მოსული მასწავლებელი ბ. ჯაში ერთი წლის შემდეგ ბ. ჯაშმა უარი გამოაცხადა გამგეობაზედ... ამის შემდეგ, გამგეთ ამოვირჩიეთ ბ. თარგამაძე (მასწავლებელი), იმ მიზნით, რომ როგორც ახალ-გაზდა, იქნება უფრო მუყაითად მოჰკიდოს ხელი საქმესო. (ბ. თარგამაძეს ჩვენ წინდა-წინ დავეკითხეთ ამ საქმის შესახებ და [illegible] თანხმობა გამოგვიცხადა), მაგრამ ნუ გაგიწყრეს ღმერთი!.. ორი სამი თვის შემდეგ ამ უკანასკნელმაც თავი დაანება სამკითხველოს გამგეობას რა მიზეზების გამო მიატოვეს სამკითხველოს გამგეობა ბბ. ჯაშმა და თარგამაძემ ამაზედ ჩვენ ჯერ-ჯერობით არას ვამბობთ, რადგანაც ვიმედობთ, რომ ისინი თვითონვე გამოაცხადებენ და ამ ცნობებენ საზოგადოებას მისეხს გაზეთების საშუალებით. ბ. თარგამაძის შემდეგ ამორჩეულ იქმნა გამგეთ ბატონი დარახველაძე (მასწავლებელი); მაგრამ საუბედუროდ, ს. ნიგოითის სამკითხველოს გაუტანლობამ აქაც მალე იჩინა თავი, სულ ნახევარი წელიწადი არც კი იქნება, რაც, რომ ბ. დარახველაძე გამგეთ ითვლება და გულ-გრილობა და საყვედური კი უკვე გამოუცხადებია ხსენებული სამკითხველოსთვის!... მა[illegible] უნდა ვიმედოვნოთ, რომ მალ[illegible] ისიც თავს დაანებებს მას!.. ჩვენ არ მოველოდით ბ. დარახველიძიდგან ასეთ გულ-გრყლობას საზოგადო საქმეზედ, მაგრამ სჩანს, რომ იმედი გაგვიცრუვდა!....

„ღარიბი კაცი სიხარულში კვდებაო“, იტყვიან ჩვენში. ეს იმას ნიშნავს, რომ თითოეული ადამია[illegible] უნდა იყოს ის, რაიმე იმ[illegible] სცხოვრობს, და რაიმე იმ[illegible] ჰხარობს. ეს იმედი, ერთად-ე[illegible] საუნჯე და ერთად-ერთი ცხ[illegible]რების სახსარია მისთვის და ამი[illegible]ტომაც არის, რომ ამ უკანასკნელს სიკვდილის დღემდის ა[illegible] კარგავს ის. მაშ ნურც ჩვენ და[illegible] კარგავთ იმედს და უსურვოთ ბ. დარახველაძეს უფრო მუყაითი და[illegible] გულ-წრფელი გამგეობა მზრუნველობა სამკითხველოსი და მით ა[illegible]

ნაბურვიანი ტირილი გურია-სამეგრელოში.

(შემდეგი *)

ეხლა მოვისმინოთ, თუ რა დახმარება და ნუგეში ეძლევა დამწუხრებულ ოჯახს ასეთი ცერემონიით (ზარით და მხლებელნით) მომსვლელ მოყვრისაგან და რამოდენა ხარჯი, ცდენა და ზარალი აქვს, ზემოხსენებული ცერემონიის გამო, მომსვლელ მოყვარეს. როგორც [illegible]მოხსენებულიდან სჩანს, მომსვ[illegible] (დამსწრე) მოყვარეს სჭირ[illegible]რვა კაცის მოპატიჟე[illegible] (34 მოზარე და 25-[illegible]ლნი), რომლების ხარ[illegible] [illegible]ლობაში [illegible]რეობას [illegible]ბა. რა თქმა უნდა, 28 კაცის მიმღებლათ და პატივსაცემლად მასპინძელს, სულ რომ ცოტა ვსთქვათ, 2—3 მოსამსახურე მაინც დასჭირდება. ეს კაცები მასპინძელმა მომსვლელმა მოყვარემ) ან უნდა) იქიროს, ან უნდა იმაინდოს, ე. ი. ისიც უნდა წაჰყვეს, როცა მას დაუძახებენ. უკეთ რომ ვსთქვათ, ან 30 მუშაობის დღე უნდა გააცდინოს სამაგიეროთ, ან და თითოეული მათგანი იქიროს, რომლის გამო, თუ მეტი არა, 15 მ. ზარალი მაინც მიეცემა. ამას ზედ თუმცა დაუმატებთ იმ წასაბურავ ფულს, რომელიც ხუთ მან. ნაკლები არ იქნება (ასეთი თავმომწონე მოყვრისაგან არც კი წაიბურება (წ[illegible]ბა) ხუთ მ. ნაკლები), მაშინ ცხა[illegible]თ დავინახავთ, რომ მომსვლელ მოყვარეს ზემოხსენებული ჩვეულების წყალობით (შეძწეობით) 35 მანათამდის ზარალი ეძლევა. ეხლა ვნახოთ, თუ რამოდენა ზარალი მოსდის (სარგებლობის მაგივრათ) დამხვედრ მოყვარეს, ე. ი. დამწუხრებულ ოჯახს? ამ უკანასკნელმა 30 კაცის ხარჯი უნდა მოამზადოს და აგრეთვე იმათთვინ მოსამსახურეები (როგორც ცხენების გამომრთმევი, ისე იმათი შემგებებელნი და მიმღებნი), რომლის ხარჯი და ცდენა ოცკი მ ზარალს აღემატება, თუ ვიგულისხმებთ იმას, რომ ზემოხსენებული სტუმრების მიღებას თითქმის 4—5 დღის განკარგულება და მზადება სჭირდება. 4—5 დღის განმავლობაში 15 მოსამსახურე დღე ღამ დამწუხრებულ ოჯახში ტრიალებენ და შეძლების და გვარად თავ-გადადებით ემსახურებიან მას; ამას, რა თქმა უნდა, ყველას გადახდა ეჭირვება შემდეგისათვის. ამნაირად დამწუხრებული ოჯახი ღებულობს მოყვრისაგან ხუთ მ. და ახარჯავს თავზე სამაგიეროთ ოც მანეთს! ე. ი. წმინდა ზარალი დამწუხრებული ოჯახისა, ასეთი ცერემონიით მომსვლელ მოყვრის გამო, 15 მ. აღემატება! ეხლა კი ცხადათ სჩანს, რომ ზემოხსენებული ჩვეულების გამო, დამწუხრებული ოჯახი აძლევს თავის მოყვარეს 35 მ. ზარალს, ხოლო მომსვლელი (თანამგრძნობელი, დამხმარე, შემაწიერი) მოყვარე, შეწევის მაგივრათ, 15 მ. ზარალს აძლევს დამწუხრებულ ოჯახს! უკეთ. რომ ვსთქვათ, ისინი, სურვილისა და დანიშნულების წინააღმდეგ, უმიზნოთ ერთმანეთს ხარჯვენ და აღარიბებენ. მართალია, ასეთი ჩვეულება (წაბურვა) საზოგადოთ, ყველა ხალხისთვის დიდმნიშვნელო[illegible]ა საქებურ[illegible] რადგანაც [illegible]ხის თანამ[illegible]

უკანასკნელის გაუმჯობესობა!... თუ რა გულ-გრილობა გამოიჩინეს აქამდის, ზემოხსენებულ საქმეში, ნიგოითის სამკითხველოს გამგეებმა, ამას იგივე სამკითხველოს დღევანდელი მდგომარეობა ჰლაპარაკობს: დღეს ის ყოველივე მხრით უკიდურეს მდგომარეობაშია; წარმოიდგინეთ, რომ ამ ბოლო დროს მას მკითხველი საზოგადოებაც კი შემოეცალა თითქმის. აი რა გაუტანელი და შეუგუებელი აღმოჩნდა ნიგოითის სამკითხველო! აი რა საშიში და სავარამო ყოფილა უკულმართ და კვიმატ მთავარეზედ სამკითხველოს დაარსება! აი, რა ძნელი ყოფილა იმისი სამსახური და გამგეობა!!...

ტ. ართმელაძე.

*** **ს. შუა-ქვიტირი** (ქუთ. მაზრა) **ჭაში დამრჩვალი ქალი.** აქ 17 ამ თვეს ერთი გულ-შემზარავი და მეტად სამწუხარო ამბავი მოხდა, დილის ცხრა, ან ათი საათი იქნებოდა, რომ სახლიდგან ჭაზედ წყლის ამოსაღებათ მისული ს. შ. ქვიტირში მცხოვრების გლეხის ნიკოლოზ ქეიშვილის მეუღლე თამარა, რომელსაც უსაშინელესი სენი ბნედა სჭირდა. [illegible]ბედურს ნათესაობა რაც შეიძ[illegible]ბოდა უვლიდა და დიდათაც [illegible]ხილდებოდა, რომ უეცრად [illegible]რველია, როდესაც „ბნე[illegible]შეიპყრობდა) ან ცეცხლში [illegible] სადმე არ ჩავარდნილიყო [illegible]ა არ დაშტვრეულიყო. ან არ დამწვარიყო საუბედუროდ უბედური ქალი, თურმე სწორედ იმ დროს შეიპყრო „ბნედამ“ როდე[illegible]ც საწყალი ვედრით წყლის ამოღებას აპირებდა. წყლის ამოღება მას აღარ დასცალდა იგი უგრძნობლად თავით ჭაში გადავარდა. ჭაში, თუმცა წყალი დიდი არ ყოფილა, მაგრამ საცოდავს ცოტაც ეყო. სულ ნახევარ საათში ქალი უსულოთ ამოიღეს ჭიდგან.

კოწია ქეიშვილი

სამეურნეო ცნობა

მოკლე დარიგება ვაზის მოშენებაზე და ღვინის დაყენებაზე.

(შემდეგი *)

ამისთანა თხრილებს ჰქვიან პლანცაჟი, პლანცაჟით მიწის თხრა უნდა ასე: დანიშნულ ადგილას სჭიმავს გრძელ თოკს ერთი ნაპირიდგან მეორე ნაპირამდის; თოკიდამ დაწყობილი ერთი არშინის სიგანეზედ იღებენ არხს, სიღრმით 12 ვერშოკიდამ დაწყობილი 16 ვერშოკამდის და ამოღებულ მიწას ჰყრიან ღობისაკენ ან გზისაკენ. შემდეგ ამ თხრილიდგან ერთ არშინზედ დაშორებით სთხრიან მეორე თხრილს, იმავე სიღრმეზედ, და მის მიწას ჰყრიან პირველ არხში; როცა მეორეს არხის ამოღებას მორჩებიან, მაშინ იმავე ანგარიშით დაზომით იწყებენ მესამე არხის თხრას, და ამ არხის მიწას ჰყრიან მეორე არხში; ასე ამ წესით გადასთხრიან მთელ მიწას; სულ ბოლოში, რასაკვირველია, დარჩება ცარიელი არხი. ეს უკანასკნელი არხი უნდა გაიმსოს იმ მიწით, რომელიც იყო ამოღებული პირველ არხიდამ და მიყრილი გზისკენ. როცა მთლად გათავდეს არხების თხრა, მაშინ მინდორი უნდა გადასწორდეს თოხით და ბარით, გასწორების დროს რაც შეგხვდებათ ქვა, ფესვები ან კლერტი, სულ ერთიანად უნდა გალაგდეს სადმე ნაპირას, ასე მომზადებულ მიწაში შემოდგომით ანუ გაზაფხულობით რგავენ რქას ან კიდევ ფესვებიან ვაზს სკოლიდამ. ვაზის ან რქის დარგვის დრო არის დამოკიდებული ნიადაგზედ და ჰავაზედ: ქვიშა-ნარევიან ქვიან მიწაში, აგრეთვე ცხელ ადგილებში რქას (ვაზს) რგავენ შემოდგომით; თიხა-ნარევ მიწაში და აგრეთვე ცივ ადგილებში კი რგავენ გაზაფხულობით. ვაზის დარგვა შეიძლება: თხრილებში (არხებში) ორმოებში, გუთნის კვლებში და პალოთი ანუ რკინის კეტებით (ლომებით*).

ვაზის დარგვა თხრილებში. რქის დარგვისათვის თხრილებს სთხრიან 12—14—16 ვერშოკის სიღრმეზედ, რვა ვერშოკის სიგანით და ორი არშინის სიშორეზედ; მიწის ამოღების შემდეგ რგავენ რქას იმ სიშორეზედ და სიღრმეზედ, როგორც ვსთქვი. ვაზის დარგვის დროს მიწა სუმბუქად უნდა დაიტკეპნოს ერთხელ ან ორჯელ, რომ ფესვებს შუა არ დარჩეს ცარიელი ადგილი, თორემ წვიმის და თოვლის წყალი ჩაგუბდება შიგ და ფესვებს დაულპობს ვაზს.

ვაზის ორმოში დარგვა. როგორც ზემოთა ვსთქვი, ორმოებს სთხრიან შემოდგომაზედ 12—14 ვერშოკ. სიღრმეზედ და რვა ვერშოკს სიგანეზედ; მოთხრის შემდეგ იწყობენ ვაზის ან რქის დარგვას; დარგვის დროს მიწა ისევ უნდა დაიტკეპნოს ფეხით ერთხელ ანუ ორჯელ.

ვაზის დარგვა გუთნის კვლებში. გუთნის კვლებში ვაზის ანუ რქის დარგვისათვის, ქართული გუთნით აკეთებენ კვლებს 6—8 ვერშოკამდის სიღრმეზედ; შემდეგ კვლებში დაწვენით ჩაურიგეთ რქა, ნახევარ ანუ ერთი არშინის სიღრმეზედ, მერე არხები გაამსეთ მიწით და სუბუქად დატკეპნეთ ფეხით; თუმცა ამ წესით ყველაზედ ქქარა და ადვილად ირგვება ვაზი, მაგრამ ამ წესით დარგული რქა მოკლებულია შემდეგ მოთხოვნილებას; 1) პირველი რქა ღრმად არ არის დარგული და 2) მოკლებულია სინოტივეს და ეს კი მეტად ცუდია.

არჩილ დარეჯანაშვილი.

(შემდეგი იქნება)

*) იხ. «ცნობ. ფურც.» № 871.

*) რკინის კეტებით ხვრელებში რგავენ მხოლოდ უფესვო და უმუხლო რქას.

ყურმოკრული საუბარი

— ეს როგორ შეიძლება, თქვენ თურმე, სასტუმროში დაიარებით სასადილოდ და თქვენი ცოლ-შვილები კი შინ მშივრები დამის დაიხოცოს?

— მერე აქ რა არის გასაკვირველი, სახლში იმიტომ არ მივდივარ, რომ საჭმელი არ მეგუდება.

სხვა-და-სხვა ამბავი

ქალის ცოლი. ერთ რუსულ გაზეთში დაბეჭდილია შემდეგი უცნაური ამბავი: „როგორც შევიტყეთ ქ. რიგაში მცხოვრებ ერთ ქვრივს მთავრობის წინაშე შუამდგომლობა აღუძრავს და უთხოვნია, ქალწულობის გვარი დამიბრუნეთო. შუამდგომლობაში ამის საბუთად ის არის დასახელებული, რომ ჩემი განსვენებული ქმარი, რომელთანაც 20 წელიწადი ვცხოვრობდი, ქალი იყოვო...“

— „რატომ აქამდის არ გამოაცხადე,“ —ჰკითხეს ქალს. „მრცხვენოდა და იმიტომ ვერ გავამხილეო“. ხსენებული გაზეთი ამ შუამდგომლობას უცნაურსა და დაუჯერებელს ეძახის; მაგრამ როგორც სამკურნალო გაზეთი „Врачъ“-ი იუწყება, უცნაური და დაუჯერებელი აქ არაფერია და ასეთი ამბები სხვაც ბევრი მომხდარა. ამ გაზეთის სიტყვით, ექიმს ფრანც ნეიგებაუერს შეუჯერებია

ბლობის და კაცთ მოყვარეობის გამომხატველია. ის სასურველია და სანატრელი ხალხისთვის მანამდის, სანამდის თავის დანიშნულებას ასრულებს; წინააღმდეგ შემთ[illegible]ვაში კი უმიზნო მძიმე ბარგია და ამიტომ თითოეული უნდა სცდილობდეს იმის მოშორებას. აი სწორედ [illegible]ული ჩვეულებაც მეტ[illegible]რდაექცა დღეს ჩვენს [illegible]დგანაც ის ეხლა ველარ [illegible] იმ წმინდა დანიშნუ[illegible] რომელსაც ასრულებდა [illegible] დღეს ჟამთა ვითარებამ [illegible] გზაზე დააყენა, სულ [illegible]ოთ აამუშავა: წინათ თუ [illegible]ნებული ოჯახის დამხ[illegible] და წამომყენებელი იყო, [illegible]ს (წაბურვიანი ტირილი) ამაზარ[illegible]ბელი და და[illegible]ელია! [illegible] ამ დროს არის იცნას ამ ჩვეულების მოტრფიალე საზოგადოებამაც იმისი დღევანდელი უვარგისობა, მისგან (დღეს წაბურვიანი ტირილისაგან) ჩვენი ხალხის გაღარიბება და ეხლა კი მაინც უკუ აგდოს ის. გურიის ზოგიერთი შეგნებული საზოგადოება უკვე შეებრძოლა ამ ჩვეულებას და კიდევაც დაამარცხა ის, ე. ი. თავიდან მოიცილა, უკვე უარ-ჰყო. ხოლო რაც შეეხება დანარჩენ საზოგადოებებს, ისინი ჯერ კიდევ მდუმარებაში არიან!. გარდა ზემოხსენებული ხარჯის და ზარალისა, ტირილს საზოგადოთ ბევრი სხვაც არა სასურველი თვისებაები ახლავს, რომელნიც, როგორც უმიზნო და უადგილო ეხლანდელ დროში, ისე [illegible] უფერებელი და შეუთანხმებე[illegible] დღევანდელი შეხედულებ[illegible]ს. მაგალითად, როცა კა[illegible]დაიცვლება, გურია-სამეგრელოში, მაშინვე იმ ოჯახში მყოფელნი ქალები და აგრეთვე, თუ არის, სხვა დამსწრე ქალთაგანიც კივილს გააბამენ (ყიჟინს); ისინი ამ დროს, ისეთი ხმა-მაღლა და თავდაუწყებით გაჰკივიან, რომ სამი-ოთხი ვერსის მანძილზე მთელ სოფელს შეაზრიალებს, ე. ი. თავზარს დასცემს და ერთობ ყველას ფეხზე წამოაყენებს. მეორე არა სასურველი ჩვეულება ტირილისა იმაში მდგომარეობს, რომ თითოეულმა მომსვლელმა (მანუგეშებელმა), ეტირება თუ არა, ხმამაღლა უნდა იტიროს, უკეთ რომ ვსთქვათ, სხვის გასაგონებლათ უნდა იყვიროს! რა თქმა უნდა, ნამეტან ცუდ შთაბეჭდილებას ახდენს ასეთი უმიზნო და უადგილო ყვირილი (ტირილათ) ყველა გარეშე მაყურებელ ადამიანზედ (განსაკუთრებით სხვა ტომის კაცზედ) ამიტომ დიდათ სასურველია, რომ სოფლები, ამ შემთხვევაში, ქალაქებს მიჰბაძავდნენ, ე. ი. დასაფლავების (გასვენების) დროს დაესწრას დამწუხრებულ ოჯახს ყველა ის გარეშე პირნი, რომელნიც იქმნებიან მოწოდებულნი ამ უკანასკნელიდგან და აგრეთვე სურვილისამებრ, ყველ თავის მეზობელნი; გაასვენებიან მიცვალებული ეკკლესიაზედ და შემდეგ გამონთხვევისა კი ყველამ თავ-თავის სახლში წაბრძანდეს.

ტ. ართმელაძე.

(დასასრული იქნება)

ცნობები 50 ისეთ ქორწინების შესახებ, რომელსაც ქალი და ქმარი ერთის სქესისა ყოფილან. პატივცემული ექიმი ამბობს, რომ ცხოვრებაში ისეთი ქორწინება უფრო ხშირია, ვიდრე ჩვენა გვგონია: ბევრი არ ამხელს და ისე კვდება, რომ არავის უცხადებს ამ ამბავს. ზემოდ დასახელებულ 50 ქორწინებიდგან 46 მამაკაცებს შორის მომხდარა, ხოლო სამი დედაკაცებს შორის. ერთის შესახებ საკმაო ცნობები არა ყოფილა შეკრებილი.

წვრილი ამბავი

ამერიკელების რეკლამები. ერთს გაზეთს მოჰყავს ნიმუშები ამერიკელ და ნემეცურ განცხადებებისა. აი რამდენიმე ამერიკული განცხადება: „ჩემი ცოლი სადღაც დაიმალა. ვაფრთხილებ ყველას ჩემ ცოლთან ნაცნობობისაგან. „მოგვწყინდა სავარცხლებით ვაჭრობა, რადგანაც ძალიან გამრავლდნენ მელოტი კაცები. ჩვენის გამოანგარიშებით, რამდენიმე წლის შემდეგ თმიანი კაცი აღარსად მოიძებნება. რაც სავარცხლები დაგვრჩა, იმის მეოთხედ ფასად ვყიდით. გურჩევთ, ვისაც კი ოროდე ბალანი შერჩენია თავზედ, დაეშუროს ჩვენს მაღაზიაში იაფად კარგ სავარცხლის ყიდვას, თორემ მალე სხვა მაღაზიებიც ჩვენს მაგალითს მიჰბაძავენ და შემდეგ სავარცხელს ვეღარსად იშოვის“.

ნემეცური განცხადებანი: „ორს მდიდარ განათლებულ ქალს, ესე 19—20 წლიანებს, ჰსურთ გაიცნონ ორი განათლებული ახალ-გაზრდა კაცი“, „შუათანა ხნის კაცს, ქონების მხრივ უზრუნველ-ყოფილს, ჰსურს გაიცნოს მარტოხელა ქალი ესე 25—30 წლისა და მოელაპარაკოს ქორწინების შესახებ. სასურველია ქალს ცოტა ოდენა შეძლება ჰქონდეს. პასუხი შეიძლება აქა და აქ გაიგზავნოს“.

„ერთს პატიოსანს ქალს აზრადა აქვს მიწერ-მოწერა გამართოს ხნიან, ზდილობიან კაცთან. ქალაქ გარეთ მცხოვრებნი სასურველნი არ არიან“.

დეპეშები

(«რუსეთის დეპეშათა სააგენტოსაგან»).

20 ივლისი.

პარიზი. „Figaro“ აცხადებს ფრეიშტეტერისა და ლეპინის ჩვენებას, რომლის ზოგიერთი ადგილები დაბეჭდილი იყო, როცა „Figaro“-ში dossier იბეჭდებოდა. ფრეიშტეტერი ამბობს, რომ დრეიფუსის დანაშაულობა დავიჯერე იმიტომ, რომ ანრის დამტკიცებამ — დრეიფუსი სიმპატიის ვერ აგრძნობინებს კაცსო, ასეთი შთაბეჭდილება იქონია ჩემზეო. ანრის ჩვენებამო, — სთქვა მან შემდეგ, დიდი შთაბეჭდილება მოახდინაო. ლეპინმა ილაპარაკა, რომ ჩემმა გამოძიებამ დრეიფუსის ჩვეულებათა შესახებ გამოარკვია, რომ დრეიფუსი ქაღალდის მოთამაშე არ ყოფილა; ცხადია, აქ სახელები გადაურიეს ერთი მეორეს, და ვერ დამტკიცდა, რომ ქალებთან ჰქონოდეს მას დამოკიდებულებაო.

მადრიდი. უმაღლესმა სამხედრო სასამართლომ დაიწყო საქმის გარჩევა სანტ-იგოს გადაკემის შესახებ. არავითარი ინციდენტი არ მომხდარა.

20 ივლისი.

პეტერბურგი. გამოცხადებულია უმაღლესი რესკრიპტები:

1) მოსკოვის გენერალ გუბერნატორის სახელობაზე.

2) შინაგან საქმეთა მინისტრის სახელობაზე:

„სამწუხარო ამბის მიღების დღიდგან ჩემის საყვარელის ძმის, მემკვიდრე ცესარევიჩისა და დიდის მთავრის გიორგი ალექსანდრეს ძის ღვთივ განსვენების შესახებ, მე და ჩემს უავგუსტოეს მშობელს იმპერიის ყველა წოდებისაგან გრძნობით აღსავსე სამძიმრები მოგვდიოდა განგებისაგან მოვლინებულ განსაცდელის გამო. დიდს მწუხარებაში, რომელსაც მე ვგრძნობ, ჩემთვის სასიამოვნოა, როცა ვხედავ გულწრფელ თანაგრძნობას, რომელსაც მიცხადებენ ჩემი ქვეშევრდომნი. ღრმად მანუგეშებს ასეთის თანაგრძნობით მოგინდვია თქვენთვის გარდასცეთ იმპერიის ყველა წოდებას ჩემი გულითადი მადლობა და გამოუცხადოთ მათ, რამდენათ ძვირფასია ჩემთვის მათი თავდადება ჩემთვის და მთელი ჩემი სახლობისათვის“.

„ნიკოლოზი“.

მემკვიდრე ხელმწიფე და დიდი მთავარი მიხეილ ალექსანდრეს ძე ინიშნება მე-93 მისი იმპერატორებითი უმაღლესობის მემკვიდრე ცესარევიჩის გიორგი ალექსანდრეს ძის ირკუტსკის ქვეითა პოლკის შეფად, რომელსაც ამის იქით უნდა ეწოდოს მისი იმპერატორებითი უმაღლესობის მემკვიდრე ხელმწიფის მიხეილ ალექსანდრეს ძის მე-93 ირკუტსკის ქვეითა პოლკი.

ბელგრადი. როგორც ოფიციალურ წრეებში ამტკიცებენ, სერბიის ელჩი გრუიჩი დაბარებულ იქმნა მისის წერილის გამო, რომელშიაც ის ჰკვირობს, რომ სერბიის ხალხი სულგრძელობას არ ჰკარგავს ეხლა, როცა ასეთი მდგომარეობაა სერბიაში, და ეს არ ეთანხმება მის გმირულს ისტორიასო. რადგანაც გრუიჩს და არც ფინანსთა მინისტრად ნამყოფს ვუიჩს მონაწილეობა არ მიუღიათ შეთქმულობაში, ისინი [illegible] შეუწუხებიათ. ისინი [illegible]ღვარ გარეთ წავიდნენ.

განცხადებანი

КУРСЪ БУХГАЛТЕРІИ,

состоящій изъ слѣдующихъ предметовъ:

1) **Бухгалтеріи** двойной итальянской по разнымъ отраслямъ торговой пр[омышленности],
2) **Коммерческой ариѳметики** (банковыя и торговыя операціи),
3) **Ариѳметики на счетахъ.**
4) **Коммерческой экономіи,**
5) **Торговыхъ и вексельныхъ** узаконеній.

преподаетъ **И. Я. БРОНЪ-ФОНЪ-БРЕННЕРЪ, препод. тифлисскихъ учебныхъ заведеніи.**

Плата за весь курсъ 60 руб.

Курсъ 3-мѣсячный, при ежедневныхъ занятіяхъ въ теченіе 2-хъ часовъ, по вечерамъ. Начало занятій— 1-е число каждаго мѣсяц[а].

За успѣшныя занятія лучшія аттестаціи отъ учебнаго начальств[а].

Составленная И. Я. Бронъ фонъ-Бреннеромъ книга «Коммерческая ариѳметика» содержитъ въ себѣ VII отдѣловъ: 1) ариѳметич. вычисленія на счетах[ъ], 2) монетныя вычисленія, 3) товарныя сдѣлки, 4) вексельныя операціи, 5) то[р]говыя товарищества, 6) банки и ихъ операціи, 7) биржевыя операціи (520 [з]ачъ и таблицы). Цѣна 2 руб. **Продается во всѣхъ книжныхъ магазинахъ [и у] автора: Михайловская ул., № 71.** (100—64)

РОССІЯ

ГАЗЕТА ПОЛИТИЧЕСКАЯ и ЛИТЕРАТУРНАЯ

ПОДПИСНАЯ ЦѢНА на ГАЗЕТУ „РОССІЯ“

	съ пересылкою въ россія р.	к.	за границ. р.	к.		съ пересылкою въ россія р.	к.	за границ. р.	к.
На годъ . . .	12	—	24	—	На 6 мѣсяц. . .	6	60	13	[illegible]
» 11 мѣсяц. .	11	10	22	20	» 5 » . .	5	70	11	40
» 10 » . .	10	20	20	40	» 4 » . .	4	80	9	60
» 9 » . .	9	30	18	60	» 3 » . .	3	90	7	80
» 8 » . .	8	40	16	80	» 2 » . .	3	—	6	—
» 7 » . .	7	50	15	—	» 1 » . .	1	60	3	20

ПОДПИСКА ПРИНИМАЕТСЯ:

Въ С.-Петербургѣ, въ главной конторѣ газеты «Россія» (Невскій № 8[6]).

Допускается разсрочка платежа подписныхъ денегъ: для служащихъ третлямъ чрезъ ихъ казначеевъ; неслужащие же могутъ обращаться съ [за]явленіями въ С.-Петербургѣ (Невскій № 86).

З перемѣну адреса уплачивается 40 коп. Отдельные нумера газеты «[Рос]сія» продается по 6 коп.

ПРІЕМЪ И ПЕЧАТАНІЕ ОБЪЯВЛЕНІЙ:

Плата за объявленіе: впереди текста за каждую строку петита по 50 [к.], позади текста по 25 коп. Контора газеты открыта ежедневно съ 10 ч. [до] 6 часовъ по полудни: редакція газеты открыта съ 1 часу пополудни до [...] часовъ вечера. Редакторъ принимаетъ для личныхъ объясненій ежедневно [съ] 2 до 5 часовъ пополудни.

Доставляемыя въ редакцію статьи должны быть за подписью и съ адрес[омъ] автора, безъ чего онѣ печатаемы не будутъ. Статьи, доставляемы безъ о[бо]значенія условій, оплачиваются по усмотрѣнію редакціи. Рукописи не [возвра]щаются.

Завѣдуютъ отдѣлами:

1) Финансовымъ, экономическимъ, земскимъ и крестьянскимъ: Г. П. Сазоновъ,
2) Литературнымъ и политическимъ: А. В. Амфитеатровъ.
3) Научнымъ: профессоръ П. И. Ковалевскій, dr. И. Л. Янушкевичъ.
4) Внутреннихъ вопросовъ: М. П. Петровъ.
5) Иностраннымъ: Л. Ю. Гольштейнъ.
6) Музыкальнымъ: профессоръ Н. Ѳ. Соловьевъ и Я. А. Рубинштейнъ.
7) Художественнымъ: И. Ф. Порфировъ.
8) [...]ки: А. Н. Черный.
9) [Провин]ціальной хроники: М. В. Г[...]ій.
10) Театральной хрон[ики ...]ляевъ.
11) Московскимъ: В. А[...]

Общественный фель[етонъ по вос]ресеньямъ— Old Gen[tleman].

Провинціальный фел[ьетонъ по су]бботамъ—В. М. До[...]

По средамъ печатаетс[я ...] повѣсть В. Г. Авсѣе[нко].

Постоянный коррес[пондентъ въ Па]рижѣ: А. П. Плет[...]

Корреспондентъ въ спе[ціальной коман]дировкѣ по недородны[мъ ...] Сергѣй Печоринъ ([...]

Постоянные собстве[нные корреспон]денты въ Вѣнѣ, Ль[...] Софіи, Константинопол[ѣ ...]

Дозволено цензурою. Тифлисъ, 21 Іюля 1899 г. სტ. „ძნ. [illegible] გუნბისა), რედაქტორ-გამომცემე[ლი ...]